

Pestprotocol

Bs. St. Jozef

Doel van het protocol:

“ Alle kinderen dienen zich in hun basisschoolperiode veilig te voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Dit protocol is een hulpmiddel bij het voorkomen van pesten. Als het toch gebeurt, grijpen we direct in.

Pesten op school   Wat is pesten?

Het is belangrijk pesten niet te verwarren met plagen of een ruzie. De negatieve opzet die bij pesten hoort, is bij plagen/ruzie veel minder sterk aanwezig. Bij plagen/ruzie kun je zelf iets terug doen, het is op gelijke hoogte en van tijdelijke aard.

Het is pesten als een kind zich niet kan verweren, als hij niet terug kan plagen en als het als kwetsend wordt ervaren door het kind. Bij pesten is er sprake van een langdurige, herhaalde, kwetsende machtsuitoefening over een (meestal) machteloos slachtoffer.

De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt er gepest.

Pesten op school   Hoe ga je er mee om?

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Kinderen verstaan onder pesten meestal:

- iemand doet iets expres
- het is tegen mij gericht
- en ik vind het vervelend

Maar of het nu écht pesten is of onecht pesten: het feit dat het kind daar hinder van heeft, is al reden genoeg om er iets aan te doen.

Wij streven naar een prettige en veilige sfeer op school.

De onderlinge omgang tussen kinderen, leerkrachten en ouders vinden wij heel belangrijk. Wij leren kinderen met ondersteuning van de leerkracht plagerijen en/of ruzies zoveel mogelijk zelf op te lossen. Pesten kan echter nooit getolereerd worden. Met duidelijke regels en het regelmatig aan de orde laten komen van onderwerpen over “omgaan” met elkaar proberen we pesten zoveel mogelijk te voorkomen.

Als er toch gepest wordt dan willen wij dat probleem serieus aanpakken.

Voorwaarden

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders)

De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.

Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak. Deze aanpak wordt verderop in dit protocol besproken.

Voorkomen van pesten

Een pestproject alleen is niet voldoende om een eind te maken aan een pest- probleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken. Wat doet onze school aan het voorkomen van pesten?

- In iedere groep werken we met de methode “Kinderen en hun sociale talenten”. Hierin komen de volgende onderwerpen aan de orde; buitensluiten, anders-zijn, aanvaarden van verschillen, vriendjes en vriendinnetjes, veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, het afspreken van regels over omgaan met elkaar en/of over de aanpak van ruzie.
- Twee keer per schooljaar wordt door de kinderen het “Sociogram” ingevuld. Hierbij krijgt ieder kind de vraag: “Met wie wil ik graag werken (en met wie niet) en met wie speel ik graag (en met wie niet). Bij deze vier vragen geven de kinderen steeds drie namen op. Zo ontstaat een diagram van waaruit in een vroegtijdig stadium ingespeeld kan worden op eventueel pestgedrag.
- De kinderen van groep 8 doen in de regel ieder jaar het project Marietje Kessels; een zelfbeschermingsproject. Kinderen leren op te komen voor zichzelf en conflicten op te lossen.
- Bovenstaande onderwerpen komen aan bod d.m.v. diverse werkvormen zoals; voorlezen of lezen, kringgesprekken, spreekbeurten, rollenspellen, lesopdrachten en groepsopdrachten.
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

3 kapstokregels als uitgangspunt voor onze schoolregels

Er gelden natuurlijk meerdere regels op school, maar deze zijn bijna allemaal onder te brengen bij één van de drie kapstokregels. De drie kapstokregels zijn dan ook de regels die binnen de school regelmatig terugkeren.

De drie kapstokregels worden in iedere klas zichtbaar opgehangen, zodat de school- en klassenregels daar aan toegevoegd kunnen worden.

Elke week wordt er aandacht besteed aan schoolregels. Naast het bespreken n.a.v. incidenten wordt er ook aandacht besteed tijdens het werken met de methode "Kinderen en hun sociale talenten".

De kapstokregels hebben te maken met de volgende onderdelen:

1. omgaan met elkaar:

bij deze regel hoort o.a. respectvol omgaan met elkaar, niet pesten, rekening houden met elkaar, taalgebruik.

2. omgaan met spullen/eigendommen

bij deze regel hoort o.a. materiaalengebruik, lokaal netjes houden, verantwoordelijkheid voor eigen en andermans spullen.

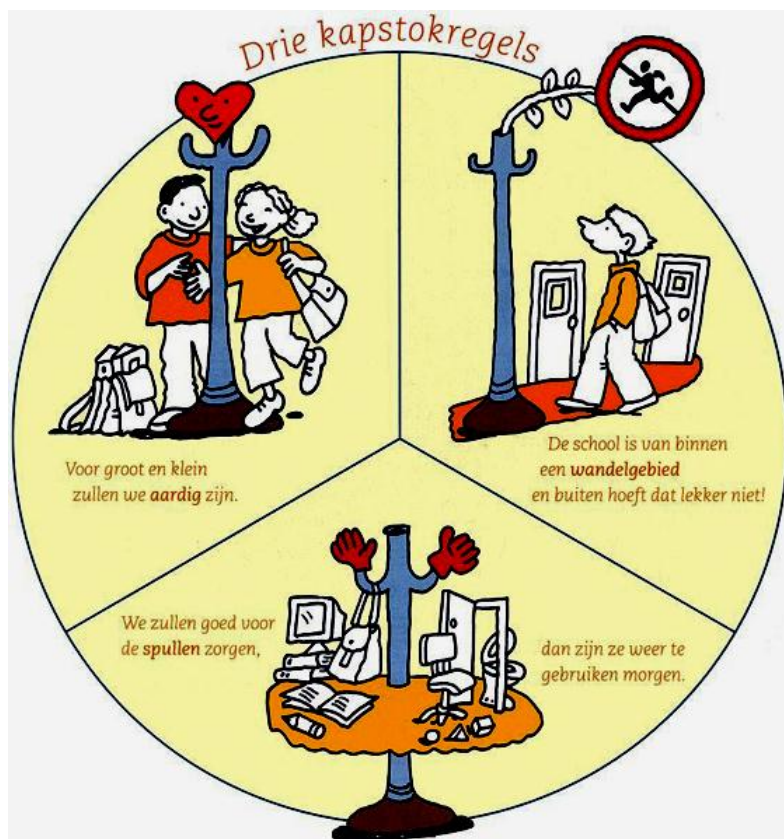
3. omgaan met het gebouw en de omgeving

bij deze regel hoort o.a. rustig lopen in de gang, werken in verschillende ruimtes, stemgebruik binnen de school

D.m.v. het werken met deze drie kapstokregels laten wij als school duidelijk zien waar wij voor staan en wat wij belangrijk vinden.

Toevoeging en opmerkingen

- Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht.
- Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zgn. groepsregels.
- Zowel schoolregels als groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen en voor vervangers ook in de groepsmap.
- Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt gezien als klikken. Als een kind wordt gepest of ruzie heeft dan mag het hulp vragen aan de leerkracht.
- Belangrijk is ook de stelregel dat medeleerlingen de verantwoordelijkheid hebben om een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers mede verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

De vijfsporenaanpak

Bij het daadwerkelijk bestrijden van het pesten gebruiken we een vijfsporenaanpak. Daarmee bedoelen we dat er vijf “partijen” betrokken zijn en worden:

1. Het kind dat gepest wordt;
2. Het kind dat pest;
3. De middengroep;
4. De school;
5. De ouders.

Steun bieden aan het kind dat gepest wordt:

- Naar het kind luisteren en zijn/haar problemen serieus nemen.
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen met het kind werken aan oplossingen
- Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt; bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining.

Steun bieden aan het kind dat zelf pest:

- Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent.
- Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
- Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining.

De middengroep betrekken bij de oplossingen voor het pestprobleem:

- Met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
- Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
- Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

De school, het team steunen:

- De leerkrachten en de rest van de schoolorganisatie informatie geven over pesten als algemeen verschijnsel en over het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school.
- Duidelijkheid bieden in de vorm van een anti-pestbeleid.
- Elkaar steunen bij peestsituaties. Gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen.

De ouders steunen:

- Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen.
- Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.
- In samenwerking tussen ouders en school het pestprobleem aanpakken.
- Zonodig de ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

Samengevat ziet onze aanpak er als volgt uit:

- Als er gepest wordt volgt er een afzonderlijk gesprek met zowel de pester als met het kind dat gepest wordt.
- De leerkracht zal (telefonisch) contact zoeken met de ouders van beide kinderen.
- Van de gesprekken wordt een verslag gemaakt dat wordt opgenomen in de leerlingenmap.
- Er worden duidelijke afspraken gemaakt met de pester.
- Na uiterlijk twee weken wordt de balans opgemaakt; hoe werken de afspraken, is er een verandering in het gedrag te zien?
- Er volgt een gesprek met de pester en het gepeste kind.
- Als er geen duidelijke verandering in het gedrag van de pester is te zien zal er nog een gesprek met de ouders volgen.
- Zonodig zal er over gegaan worden tot het straffen van de pester. Het verloop hiervan wordt verderop beschreven.

Het tegengaan van pesten is dus een zaak voor zowel de school als voor de ouders. Een goede communicatie is daarbij erg belangrijk. Als school zullen we de ouders trachten te steunen door onder andere te zorgen voor voldoende informatie en achtergrondliteratuur. Deze is te vinden in de orthotheek.

Leerkrachten onderschrijven gezamenlijk dit PESTPROTOCOL. Daarnaast is dit protocol in de medezeggenschapsraad besproken.

Bijlage 1

Algemene aanpak bij conflict-en pestgedrag

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

STAP 1:

Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

STAP 2:

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) gaat deze naar de leerkracht.

Ook andere leerlingen hebben het recht om de ruzie/pesterijen bij de leerkracht te melden. .

STAP 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties).

STAP 4:

Bij herhaaldelijk ruzie of pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest /ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties).

De gebeurtenissen worden genoteerd in het leerlingjournaal. Bij herhaaldelijk ruziemaken/pesten worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie-pestgedrag. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

CONSEQUENTIES

De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten:

In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest
(of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden)
En vervolgens leveren stap 1 t/m 4 geen positief resultaat op voor de gepeste.

De leerkracht neemt duidelijk een stelling in.

De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/ haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn / haar gedrag:

FASE 1:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem
- Door gesprek: bewustwording van wat hij met het gepeste kind uithaalt
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.
- ouders worden geïnformeerd; telefonisch of anderszins.

FASE 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd en al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

FASE 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.
De gepeste en pester kunnen ook aangemeld worden voor sociale vaardigheidstraining.

Fase 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school.

Fase 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Bijlage 2

Adviezen en begeleiding door team en ouders:

1. BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING:

☐ Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest
☐ Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten
☐ Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
☐ Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen
☐ Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
☐ Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
☐ Sterke kanten van de leerling benadrukken
☐ Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt
☐ Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)
☐ Voor ouders of verzorgers geldt: het gepeste kind niet overbeschermen (bijvoorbeeld naar school brengen) of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

2. BEGELEIDING VAN DE PESTER:

☐ Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)
☐ Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
☐ Excuses aan laten bieden
☐ In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
☐ Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
☐ Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
☐ Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? *
☐ Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
☐ Inschakelen externe hulp: GGD, Maatschappelijk werk, huisarts, SOVA-training, etc.

3. ADVIEZEN AAN DE OUDERS VAN ONZE SCHOOL:

Ouders van gepeste kinderen:

a. Houd de communicatie met uw kind open, blij in gesprek met uw kind.
b. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
c. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
d. Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
e. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
f. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt

Ouders van pesters:

- a. Neem het probleem van uw kind serieus
- b. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- c. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- d. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- e. Besteed extra aandacht aan uw kind
- f. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- g. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- h. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle andere ouders:

- a. Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- b. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- c. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d. Geef zelf het goede voorbeeld
- e. Leer uw kind voor anderen op te komen.
- f. Leer uw kind voor zichzelf op te komen